

LANDBRUGSTYRELSEN

MILJØVURDERING AF LANDDISTRIKTSPROGRAM 2022

SAMMENFATTENDE REDEGØRELSE

ADRESSE COWI A/S
Parallevej 2
2800 Kongens Lyngby

TLF +45 56 40 00 00

FAX +45 56 40 99 99

WWW cowi.dk

INDHOLD

1	Indledning	2
2	Integration af miljøhensyn	2
2.1	Programmets indhold	2
2.2	Programmets miljøpåvirkning	3
3	Høringssvar	4
3.1	Offentlige høring om indledende forslag til Landdistriktsprogram 2022	4
3.2	Offentlige høring om politiske tilretninger af forslag til Landdistriktsprogram 2022	10
4	Alternativer	14
5	Overvågning og afværgeforanstaltninger	14

PROJEKTNR.

A227057

DOKUMENTNR.

A227057-005

VERSION

1.0

UDGIVELSESDATO

25. november 2021

BESKRIVELSE

Sammenfattende redegørelse

UDARBEJDET

MBRV

KONTROLLERET

EMJT

GODKENDT

MBRV

1 Indledning

I forbindelse med udarbejdelsen af Landdistriktsprogram 2022 (herfra også benævnt "programmet") er der udarbejdet en miljøvurdering efter bekendtgørelse nr. 1976 af d. 27. oktober 2021 af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (herfra miljøvurderingsloven). Miljøvurderingen er dokumenteret i en miljørapport til det indledende programforslag samt en efterfølgende supplerende miljørapport, der vedrører programtilretninger som følge af den politiske aftale af 4. oktober 2021 "Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug". Ifølge miljøvurderingslovens § 13, stk. 2, skal der i forbindelse med endelig vedtagelse af planer og programmer udarbejdes en sammenfattende redegørelse, som beskriver:

- > hvordan miljøhensyn er integreret i planen eller programmet,
- > hvordan miljørapporten og de udtalelser, der er indkommet i offentlighedsfasen, er taget i betragtning,
- > hvorfor den godkendte eller vedtagne plan eller det godkendte eller vedtagne program er valgt på baggrund af de rimelige alternativer, der har været behandlet, og
- > hvordan myndigheden vil overvåge de væsentlige indvirkninger på miljøet af planen eller programmet.

Den sammenfattende redegørelse skal offentliggøres samtidig med den endelige vedtagelse af Landdistriktsprogram 2022.

2 Integration af miljøhensyn

Miljøvurderingen blev udarbejdet med henblik på at sikre en integration af miljøforhold i programforslaget. Miljøvurderingen har i den forbindelse bidraget til, at indarbejdelse af miljøhensyn samt høring af berørte myndigheder og offentligheden foreligger dokumenteret.

2.1 Programmets indhold

Landdistriktsprogram 2022 er den danske udmøntning af midlerne fra den Europæiske Landbrugsfond for udvikling af landdistrikterne. Det består af en række tilskudsordninger med strategisk økonomisk støtte til konkrete projekter og aktiviteter, der fremmer landbrugets konkurrenceevne, sikrer bæredygtig forvaltning af naturressourcer, der sikrer klimatiltag, og/eller som der understøtter en afbalanceret territorial udvikling af økonomien og samfundene i landdistrikterne, herunder med skabelse og opretholdelse af beskæftigelse.

Landdistriktsprogram 2022 erstatter Landdistriktsprogram 2014-2020 med revision i 2016 og 2021 samt forlængelse til 2021. Det tidligere program fra 2021 agerer 0-alternativ i miljøvurderingen. Med programmet foreslås der nye tilskudsordninger for hhv. ekstensivering med slæt på lavbundsjord og grøn bioraffinering. Ordningen for økologisk arealtilskud udgår, imens vilkårene for at opnå tilskud til hhv. naturprojekter på kulstofrige jorder (lavbundsprojekter) og pleje af

græs og naturarealer ændres. Der sker tillige ændringer i programmets overordnede finansiering med reduceret økonomisk ramme til N-vådområder samt øget økonomisk ramme til minivådområder, naturprojekter på kulstofrige jorder, pleje af græs og naturarealer, økologisk investeringsstøtte, målrettet kvælstofregulering, etablering af skov og miljøteknologi.

2.2 Programmets miljøpåvirkning

Det er vurderet i miljørapporterne, at vedtagelse og realisering af initiativerne i Landdistriktsprogram 2022 kan have følgende miljøpåvirkninger:

Biologisk mangfoldighed

Programmet bidrager til skabelse af bedre betingelser for biologisk mangfoldighed på kulstofrige jorder i områder omfattet af indsatsbehov for kvælstof, i områder med ønske om skovrejsning samt i eksisterende naturområder.

Vand

Programmet bidrager til reduktion i udledningen af næringsstoffer og pesticider til vandmiljøet fra lavbundslande, områder omfattet af indsatsbehov for kvælstof samt i områder med ønske om skovrejsning. Omvendt reduceres støtten til et sprøjtefrit landbrug, idet ordningen for arealtilskud til økologi bortfalder.

Klimatiske faktorer

Programmet bidrager til reduceret klimapåvirkning i landdistriktet gennem indsatser, der reducerer den direkte udledning af drivhusgasser fra kulstofrige jorder og skovarealer såvel som den indirekte udledning fra anvendelse af kunstgødning, pesticider, foderproteiner, mv.

Materielle goder

Programmet faciliterer ekstensivering og omlægning af landbrugsarealer, hvis materielle goder i form af landbrugsproduktion i noget omfang bortfalder. Omvendt faciliterer programmet teknologi, der kan øge de materielle goder i landdistriktet gennem støtte til mark-, gartneri- og staldinvesteringer samt udviklingsprojekter inden for grøn bioraffinering.

Ressourceeffektivitet

Programmet omfatter investering i grøn bioraffinering, der har potentiale til at øge ressourceeffektiviteten ved at oparbejde græs, kløvergræs og andre proteinafgrøder til høj kvalitetsprodukter. Endvidere omfatter programmet øget investering i miljøteknologi, der kan øge ressourceeffektiviteten i landbruget gennem f.eks. fasefodring og præcisionsgødsning samt mere energieffektive staldanlæg.

Luft

Programmet øger investering i miljøteknologi, der bl.a. kan mindske udledningen af ammoniak fra landbruget.

Landskab

Programmet øger investering i etablering af skov, der potentielt kan påvirke landskabers karakter og skærme for geologiske værdier og karakteristiske kulturelementer. Med ordningen tillades der dog kun skovrejsning i områder, hvor det efter kommunal planlægning er ønsket ud fra et landskabelig hensyn.

Kumulative påvirkninger

Programforslaget kan ikke ses som en enkeltstående støttemulighed i år 2022, idet det bygger videre på tilskudsordninger og tilsagn fra det tidligere program og skaber forbindelse til den kommende CAP-plan, der træder i kraft fra år 2023. For eksempel afspejler den særligt store tilsagnsramme for pleje af græs og naturarealer, at mange af de tidligere tilsagn på ordningen udløber i 2021 og ønskes forlænget, således at det eksisterende hektarniveau med tilskud opretholdes. Tilsvarende afbødes den bortfaldne ordning for økologisk arealtilskud af en revideret ordning i CAP-planen, der (hvis den bliver vedtaget) vil bevirke, at der i praksis ikke vil være en periode uden økologitilskud. Således agerer programforslaget sammen med både tidligere og eksisterende programmer som en samlet understøttende prioritering af produktion og miljøbeskyttelse i landdistriktet.

3 Høringssvar

I det følgende gennemgås alle høringssvar fra den offentlige høring af hhv. det indledende programforslag og de efterfølgende programtilretninger med undtagelse af en enkelt mindre afklaring med en statslig styrelse. Høringssvarene er underopdelte tematisk og nummererede. Hvert høringssvar er gengivet med et tema, en syntese og afslutningsvist med Landbrugsstyrelsens kommentar i kursiv. For detaljerede oplysninger om høringssvarenes indhold henvises der til de fremsendte høringssvar, som kan ses på høringssportalen. Ingen af høringssvarene vedrører eksplicit vurderingerne i de to miljørapporter.

3.1 Offentlige høring om indledende forslag til Landdistriktsprogram 2022

Den offentlige høring af det indledende programforslag fandt sted i perioden 12. august til 2. september 2021. Landbrugsstyrelsen modtog i forbindelse med denne høring høringssvar fra Dansk Skovforening, Danske Regioner, Friluftsrådet, Kommunernes Landsforening, Landbrug og Fødevarer, Region Nordjylland og Økologisk Landsforening.

Dansk Skovforening

- 1 Grønne driftsplaner. Dansk Skovforening ønsker genindførelse af ordningen grønne driftsplaner i landdistriktsprogrammet.

Finanslovbevilling til tilskud til driftsplanlægning ophørte med det politisk forlig "Naturpakken fra 2016", og har ikke siden været på finansloven. LDP22 udmønter politisk aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021. I aftalen, har der ikke været politisk ønske om at genindføre ordningen grønne driftsplaner.

- 2 Skov med biodiversitetsformål. Dansk Skovforening bemærker, at der i de senere år har været forsinkelser og problemer med ordningen. Dette afholder ejere fra at ansøge om tilskud. Herudover fremsættes der ønske om en mindre detailstyret ordning.

Landbrugsstyrelsen har noteret den seneste vigende søgning på ordningen og arbejder løbende på at tilpasse krav og kriterier for at gøre ordningen attraktiv for skovejerne. Bemærkningen om mindre detailstyring er også set fra tidligere høringer, men i en række tilfælde har det ikke været muligt at finde grundlag for at ændre reglerne. F.eks. har det ikke været muligt at ændre kravet om frategning ned til 100 m², fordi nuværende fortolkning af kontrolreglerne angiver tolerancen 0,01 ha.

- 3 Takster for skovrejsning. Dansk Skovforening påpeger, at udgangspunktet for beregning af tilskud er forældet. Dette betyder, at udgifter ikke dækkes 100 pct., som det ellers fremgår af programmet.

Formuleringen "tilskuddet kompenserer 100% af udgifterne til investeringerne" er fastsat efter statsstøtteregler og skal forstås som 100 % af det mulige støtteniveau uden risiko for overkompensation. Gældende støttesatser er baseret på beregninger og ekspertvurderinger fra Københavns Universitet - Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi foretaget tilbage i 2015.

Et passende niveau for de fremtidige støttesatser bliver undersøgt i forbindelse med udarbejdelse af en ordning for privat skovrejsning i den kommende CAP-plan 2023-2027.

- 4 Skovrejsning og kulstofbinding. Dansk Skovforening bemærker, at kulstofbinding kan prioriteres. Det noteres, at dette bør indskrives og videreføres.

Af afsnit 8.2.5.3.1.7 (principper for så vidt angår fastsættelsen af udvælgelseskriterier s. 251) fremgår det, at projekterne tildes point efter, om der er taget hensyn til en række objektive kvalitative kriterier. Et af kriterierne gælder blandt andet CO₂-optagelse og/eller -lagring. Kriterierne fastsættes nærmere i ordningernes bekendtgørelse inden hver ansøgningsrunde.

Danske Regioner

- 5 Finansiering. Danske Regioner finder det positivt, at der afsættes 93 mio. kr. i 2022 til lokale aktionsgrupper. Herudover bakker Danske Regioner op om, at de ekstra EURI-midler først og fremmest skal anvendes til at fremme/udvikle tiltag inden for klima, miljø og grøn energi.

Landbrugsstyrelsen noterer sig Danske Regioners bemærkninger.

Friluftsrådet

- 6 Finansiering. Friluftsrådet er tilfredse med, at der sættes fokus på lavbunds-jorde, og at der sættes flere penge af til pleje af græs og naturarealer. Det bemærkes, at det med den grønne omstilling giver god mening at neddrogse tilskud til kvæg- og svinestalde.

Landbrugsstyrelsen noterer sig Friluftsrådets bemærkninger.

Kommunernes Landsforening (KL)

- 7 Pleje af græs og naturarealer. KL kvitterer for, at græsningstrykket på ordningen sænkes fra 1,2 til 0,3 storkreaturer pr. ha. Det påpeges dog, at der er behov for yderligere tilretning af ordningen. KL foreslår, at der opnås fuld støtte selvom der er skov, krat og småsøer, som ikke tegnes fra.

Landbrugsstyrelsen er opmærksom på, at naturpleje af lysåbne arealer med fordel kunne omfatte skov og krat af hensyn til biodiversiteten. Da der er tale om forskellige arealtyper, er reguleringen på området relativt kompleks og ikke let at forene. Landbrugsstyrelsen vil dog lade denne opfordring indgå i overvejelserne i det løbende udviklingsarbejde på ordningen, pleje af græs- og naturarealer.

- 8 Pleje af sårbar natur. KL påpeger, at landdistriktsprogrammet fortsat mangler ordninger til pleje af den sårbar natur. KL henviser i denne forbindelse til tidligere ordninger i programmet, herunder læhegn, Natura2000-projekter og bilag IV-arter.

Tilskud til læhegn blev finansieret nationalt og administreret i Miljøstyrelsen. Det samme gælder for tilskud til sammenhængende arealer i Natura 2000, som foreløbigt er forlænget til og med 2021. Der er ikke planer om at genåbne tilskudsordningen til Bilag IV-arter.

- 9 Pleje af græs og naturarealer. KL påpeger, at det er uundgåeligt, at der – for at leve op til vilkårene for grundbetaling – bliver lavet aktiviteter, der forringer biodiversiteten. Derfor foreslås det, at der indføres en højere hektarstøtte til arealer, som ikke modtager grundbetaling.

Landbrugsstyrelsen er opmærksom på, at aktivitetskravet på grundbetalingen kan have en u hensigtsmæssig virkning på naturplejearealer, hvis landbruger f.eks. føler sig nødsaget til at foretage en ekstra brakpudsning. Landbrugsstyrelsen arbejder efter på sigt at kunne forenkle ordningen, pleje af græs- og naturarealer med henblik på at fjerne sådanne incitamenter.

- 10 Privat Skovrejsning. KL fremsætter kritik af, at Kommunerne ikke kan søge om tilskud til privat skovrejsning under landdistriktsprogrammet for 2022.

Den politiske udmøntning af ordningen har indtil nu været rettet mod private landbrugere som et frivilligt kollektivt kvælstofvirkemiddel. Der har været fuld søgning fra private jordejere til de afsatte midler i ordningen gennem årene. I den kommende CAP-plan vil kommunerne fortsat være skrevet ind, som mulig målgruppe for EU-investeringstilskud til skovrejsning.

Landbrug og Fødevarer (L&F)

- 11 Finansiering og N+3 regel. L&F bemærker, at Landdistriktsprogrammet 2022 også finansierer ordninger i 2023, 2024 og 2025. I denne forbindelse ønskes en redegørelse for, hvordan dette er muligt med den såkaldte N+3 regel. Således kræver denne regel, at midler skal være anvendt og udbetalt senest 3 år efter programmets afslutning.

Landbrugsstyrelsen gør opmærksom på, at der kun afholdes ansøgningsrunder, under landdistriktsprogrammet, til og med 2024.

Jf. overgangsbestemmelsernes (2020/2220) artikel 2 stk. 2 forlænges den nuværende N+3 periode med to år til 31.12.2025. Med landdistriktsprogrammets forlængelse til og med 2022, går N+3 perioden nu fra 2022 og tre år frem. Nye og gamle støtteordninger, kan derfor finansieres med LDP midler frem til 31.12.2025, hvor N+3 perioden ophører. Således ses bl.a. miljøteknologiordningen finansieret med LDP midler helt frem til 2024.

De ordninger, der står til at åbne i N+3 perioden (2023-25), er alle ordninger med kort afløb. For miljøteknologiordningen vil endvidere gælde, at projektperioden bliver 12 måneder og med mulighed for max én forlængelse. Målrettet regulering er en etårig udbetalingsordning, hvor kunden ansøger i 1. kvartal, og udbetalingen forventes at falde i 4. kvartal.

- 12 Ordninger finansieret med midler fra EUs genopretningsfond. L&F ønsker en redegørelse for, om der er særlige forhold, der gør sig gældende for støttemodtagere ift. de ordninger, der finansieres af EUs genopretningsfond.

For EURI-midler (midler fra EUs genopretningsfond) gælder der en række regler for udbetalingsmyndigheden (specificeret i overgangsforordningens 2020/2220 art. 12). Således skal midlerne bl.a. overvåges og programmeres separat fra EAFRD-midlerne. Dette er for at sikre, at midlerne anvendes i overensstemmelse med deres formål. Reglerne knyttet til anvendelsen af EURI-midlerne kommer ikke til at påvirke støttemodtageren i sidste ende. EURI-midlerne skal således opfattes som en del af den samlede EU-finansiering til landdistriktsprogrammerne. Midlerne skal udmøntes i henhold til EU-forordning 1305/2013 ligesom det øvrige landdistriktsprogram, hvorfor bl.a. N+3 i art. 38 1306/2013 også gælder ift. EURI-midlerne.

- 13 Miljøteknologi. L&F bemærker, at indholdet af Miljøteknologi-puljen, som blev rykket fra 2021 til 2022, fortsat er ukendt.

Ansøgningsrunden for Miljøteknologi blev rykket til 2022 for, at Landbrugsstyrelsen kan prioritere de kunder, der allerede har tilsagn på andre ordninger og give dem mulighed for hurtigere at indsende ansøgninger om projektændringer og udbetalinger. Miljøteknologi 2022 bliver en bred ordning, som understøtter flere sektorer, tilsvarende forventningen for den udsatte ansøgningsrunde i 2021. Når det politisk er besluttet, hvilke sektorer og indsatsområder ordningen støtter, vil Landbrugsstyrelsen melde dette ud.

- 14 Pilot-og udviklingsprojekter til grøn bioraffinering. L&F påpeger, at det er afgørende, at Landbrugsstyrelsen designer en gennemtænkt ordning, som sikrer ansøger mod at begå fejl. Det understreges, at ordningen skal kunne rumme almindelige ejer- og driftsformer på området. Herudover nævnes det, at det er afgørende, at udviklingsprojekterne leder til succesfulde anlægsprojekter, og at der sker en systematisk opsamling af viden. Ordningen bør ligeledes følges op af incitamenter til at øge græsdyrkingen i Danmark.

Landbrugsstyrelsen er i gang med rammesætningen af en tilskudsordning til grøn bioraffinering. I arbejdet har Landbrugsstyrelsen selv identificeret behov for afklaring af flere punkter nævnt i høringssvaret, herunder ejerforhold, mulighed for at søge om tilskud til etablering og synergier til ordninger, der giver incitament til øget græsdyrkning. L&Fs bemærkninger vil blive medtaget i det videre arbejde. Landbrugsstyrelsen er opmærksom på, at hurtig udmelding om ordningen og dens indhold er af stor betydning og bestræber sig på at melde mere information ud om tilskudsordningen, når det er muligt.

- 15 Ekstensivering med slæt. L&F påpeger, at det er svært at se, hvordan målet om 38.000 ha. skal kunne realiseres gennem det nuværende ordningsdesign.

Arealpotentialet er efter den eksterne høring blevet udvidet fra kun at omfatte kulstofrige jorde til også at omfatte arealer i ådale. Herved er arealpotentialet udvidet fra ca. 97.000 til 135.000 ha. Derudover er tilskudssatsen hævet fra 2.550 kr. pr. ha. til 3.000 kr. pr. ha. Dette vil blive justeret i Landdistriktsprogrammet.

- 16 Biomasseslæt på kulstofrige jorder (ordningen har efterfølgende ændret navn til ekstensivering med slæt). L&F giver udtryk for deres holdning om, at udtagning af lavbundsgræs og forberedende ordninger hertil ikke skal finansieres af EU's landbrugspolitik, men derimod med nationale midler.

Finansieringen af ordningen biomasseslæt på kulstofrige jorder er en politisk beslutning.

- 17 Biomasseslæt på kulstofrige jorde (ordningen har efterfølgende ændret navn til ekstensivering med slæt). L&F påpeger, at kravet om plantedække på arealet hele tilskudsåret indbefatter, at ansøger allerede i efteråret 2021 vil skulle etablere det nødvendige plantedække. Dette vil sandsynligvis betyde få ansøgere i 2022. Herudover bemærkes det, at ordningens attraktivitet i høj grad vil afhænge af landbrugerens mulighed for at afsætte den biomasse, der høstes på arealerne.

Landbrugsstyrelsen er opmærksom på, at landbrugere ikke har mulighed for at indrette sig efter at søge ordningen i 2022, før de endelige vilkår for ordningen bliver endeligt offentliggjort. For at imødekomme dette, er det forventningen, at der i 2022 vil være krav om, at plantedækket først skal være etableret 15. april 2022. Landbrugsstyrelsen er opmærksom på, at det kan have betydning for tilslutningen til ordningen, at landbruger har mulighed for at afsætte slæt fra markerne.

- 18 Økologisk Investeringstøtte. L&F bemærker, at man hellere ser midlerne til denne ordning prioriteret til generiske udviklingsindsatser målrettet afsætning og udvikling i den økologiske primærproduktion.

Landbrugsstyrelsen noterer forslaget om, at midlerne skal prioriteres til udviklingsindsatser. Der planlægges i udgangspunktet en investeringsstøtteordning til økologer i 2022.

- 19 Gødningsregister og økologi. L&F finder det uhensigtsmæssigt, at man udelukker en række økologiske landmænd med mindre end 5 ha fra gødningsregisteret.

Som L&F selv henviser til, er ændringen i LDP22 alene en tilretning af beskrivelsen af optag i gødningsregistret efter de nye, gældende regler herom. Problemstillingen vedrører således ikke LDP22, men gødningsreglerne, der var i høring i december 2018.

- 20 Pleje af græs og naturarealer. L&F er positive overfor, at det generelle græsningstryk nedsættes fra 1,2 st/ha (storkreaturer pr. hektar) til 0,3 st/ha, da det giver en lettere administration af ordningen. L&F påpeger dog, at denne ændring ikke i tilstrækkelig grad sikrer en optimal kontrolmulighed ved helårsgræsning. Derfor opfordres der fortsat til at finde en kontrolform, som i højere grad gør det attraktivt for dyreholdere at gennemføre ekstensiv græsning.

Landbrugsstyrelsen arbejder langsigtet med at forenkle og forbedre tilskudsordningen pleje af græs- og naturarealer. Konkret arbejdes der på at finde en alternativ kontrolmetode. Særligt er der fokus på at indføre større grad af fleksibilitet, så ordningen bedre kan understøtte ekstensiv naturpleje og helårsgræsning.

- 21 Det Europæiske InnovationsPartnerskab. L&F bemærker, at der ikke forventes åbnet ansøgningsrunder for støtte til etablering af operationelle grupper under det Europæiske Innovationspartnerskab for landbrugets produktivitet og bæredygtighed. I stedet vil det være muligt for projektansøgere på eget initiativ at anmode om definition af deres projektansøgning som en operationel gruppe-ansøgning. L&F beder Landbrugsstyrelsen bekræfte at Europa Kommissionen anerkender denne model – også fremadrettet.

Landbrugsstyrelsen kan bekræfte, at det i indeværende programperiode er muligt for innovationsprojekter med støtte fra landdistriktsprogrammet på eget initiativ at anmode om definition af deres projektansøgning som en operationel gruppe-ansøgning.

Region Nordjylland

- 22 Finansiering. Region Nordjylland bemærker, at de seks lokale aktionsgrupper i regionen yder en stor indsats. Således er det positivt, at der afsættes 93 mio. kr. hertil på landsplan, så de kan fortsætte deres arbejde.

Landbrugsstyrelsen noterer sig Region Nordjyllands bemærkninger.

Økologisk Landsforening

- 23 Ekstensivering med slæt. Økologisk Landsforening tager kraftig afstand fra, at der indsættes forbud mod afgræsning af arealerne i ordningen. Økologisk Landsforening argumenterer for, at det beror på en misforståelse, at græssende dyr tilfører næringsstoffer til arealet. Dyrene tilfører ikke nye næringsstoffer, hvis de ikke tilskudsfodres i de måneder af året, hvor de er på arealet.

Økologisk Landsforening argumenterer for, at de tværtimod vil fraføre næringsstoffer, når de tages af arealet. Dette gælder særligt, hvis der er tale om dyr i vækst.

Effekten af ordningen biomasseslæt på kulstofrige jorder er beregnet med udgangspunkt i, at der tages slæt på arealerne, og at arealerne ikke tilføres gødning, herunder fra græssende dyr. Hvis det skulle tillades, at arealerne kan afgræsses, vil det kræve, at der indføres regler om, at afgræsningen først må ske, efter der er taget slæt, samt blandt andet forbud mod tilskudsfordring. Dette vil medføre mere komplekse regler for ansøger med flere krav til dokumentation for overholdelse af regler samt øget krav til fysisk kontrol. Endvidere arbejdes der på andre eco-schemes (i den kommende CAP-periode), hvor ansøger har mulighed for at søge tilskud til græsarealer med mulighed for afgræsning.

3.2 Offentlige høring om politiske tilretninger af forslag til Landdistriktsprogram 2022

Den fornyede offentlige høring af programtilretningerne fandt sted i perioden 15. oktober til 28. oktober 2021. Landbrugsstyrelsen modtog i forbindelse med denne høring høringssvar fra Dansk Ornitologisk Forening, Landbrug og Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd og Region Syddanmark.

Dansk Ornitologisk Forening

- 24 Ekstensivering med slæt. DOF finder det overordentligt vigtigt, at der indføres et tidspunkt for første slæt, som tager højde for fuglenes (og pattedyrs) yngleperiode. Datoen bør ligge efter d. 1. juli. Alternativt kan man ensrette den med slæt på pleje af græs ordningen, hvor den er 23. juni.

Det er omdriftsarealer, der kan søges tilskud til under ekstensivering med slæt, og ikke eksisterende naturarealer, som det f.eks. gælder for LDP-ordningen Pleje af græs- og naturarealer. I forhold til perioden for slæt på denne ordning skal der derfor afvejes forskellige hensyn, herunder også at det skal være muligt at tage slæt på et tidspunkt, hvor det afslåede plante-materiale kan anvendes til f.eks. foder.

- 25 Pleje af græs- og naturarealer. DOF kan i høj grad tilslutte sig den foreslåede nedjustering af græsningstrykket fra 1,2 til 0,3 storkreaturer pr. ha. DOF understreger dog, at det for tørre naturtyper samt for helårsgræsning er afgørende, at der kan godkendes et minimums tryk på 0,2 sk/ha.

Landbrugsstyrelsen bevarer en mulighed for i helt særlige tilfælde at kunne godkende et græsningstryk, som er lavere end de 0,3 storkreaturer pr ha.

- 26 Pleje af græs- og naturarealer. DOF ønsker, at kontroldatoen på synligt afgræsset ændres fra 15. september til senere i efteråret (f.eks. 15. november). Dette vil muliggøre et lavere græsningstryk på disse arealer om sommeren.

Landbrugsstyrelsen er opmærksom på dette, og arbejder for at kunne indføre yderligere fleksibilitet på ordningens øvrige støttebetingelser, som vil kunne tilgodes muligheden for ekstensiv sommergræsning og helårsgræsning.

- 27 Pleje af græs- og naturarealer. DOF bemærker, at det ikke er muligt for alle at vælge fast græsningstryk. Dette gælder bl.a. de støttemodtagere, som også har grundbetaling på arealet. DOF understreger i denne forbindelse, at der derfor skal ske ændringer på begge kontrolformer.

Der henvises til svar nr. 26.

Region Syddanmark

- 28 Grøn omstilling af landbruget. Region Syddanmark bemærker, at det kræver en grøn omstilling i alle sektorer at nå Danmarks 2030-mål og Parisaftalens ønske om en netto-nuludledende verden i 2050. Derfor hilses det velkommen, at parterne bag aftalen om grøn omstilling af landbruget prioriterer midler fra landdistriktsprogrammet til indsatser tilsigtet grøn omstilling.

Landbrugsstyrelsen noterer sig Region Syddanmarks bemærkninger.

Landdistrikternes Fællesråd

- 29 Hjemtagning af EU-midler. Landdistrikternes Fællesråd understreger vigtigheden af, at der sker fuld hjemtagning af landdistriktsprogrammet i Danmark, og at der ikke sendes midler tilbage til EU. Fællesrådet ønsker derfor, at Landbrugsstyrelsen tilgodeser dette behov bedst muligt i indretningen af landdistriktsprogrammet.

Landbrugsstyrelsen noterer sig bemærkningen fra Landdistrikternes Fællesråd. I sin tilrettelæggelse af landdistriktsprogrammets finansieringsplan stiler Landbrugsstyrelsen efter at opnå fuld hjemtagning af EU-midler. For yderligere uddybning heraf henvises til svar nr. 33.

- 30 Kommunikation mellem Landbrugsstyrelsen og støttemodtagere. Landdistrikternes Fællesråd opfordrer til klar kommunikation mellem Landbrugsstyrelsen og potentielle støttemodtagere omkring alle kommende tilskudsordninger under landdistriktsprogrammet 2022.

Landbrugsstyrelsen tager Landdistrikternes Fællesråds bemærkning til efterretning. Landbrugsstyrelsen bestræber sig på at levere klar, effektiv og rettidig kommunikation til støttemodtagere og kunder.

Landbrug og Fødevarer (L&F)

- 31 EUs frister for anvendelse og udbetaling af landdistriktsprogrammet 2022. L&F beder om en redegørelse for EU frister for anvendelse og udbetaling af landdistriktsprogrammet 2022. Herunder ift. den særlige N+3 regel.

Der henvises til svar nr. 11.

- 32 Støtteordninger finansieret med midler fra EUs genopretningsfond. L&F ønsker svar på, om særlige krav gør sig gældende for støttemodtagere i forhold til de ordninger, der finansieres af EUs genopretningsfond.

Der henvises til svar nr. 12.

- 33 Hjemtagning af EU-midler. L&F ønsker en redegørelse for, hvordan der sikres fuld hjemtagning af EU-midler i landdistriktsprogrammet.

Opdraget til LDP22 har været at skabe en balanceret 2022-aftale som en forlængelse af det eksisterende LDP 2014-21 på vej mod den kommende CAP-plan for 2023-27. Ordninger og rammerne dertil afspejler videreførelse af de direktivimplementerende indsatser og lægger op til de kollektive virkemidler og indsatser, der vil være i CAP-planen.

Rammerne bygger på de erfaringer, der har været med ordningernes udbetalinger, herunder annulleringer og tidspunkt for udbetalinger samt vurderinger af hvilke ordninger, der mest hensigtsmæssigt finansieres af hhv. ordinære og fleksmidler.

Det har samtidigt været vigtigt at have en høj volumen af tilsagn i 2022, idet der skal tages højde for, at der de senere år har været set mange annullering af projekter, og at det ikke er muligt at videreføre de annullerede midler til tilsagnsgivning i CAP'en. Det gælder bl.a. for ordningerne økologisk investeringsstøtte og moderniseringsordningerne under miljøteknologi.

Erfaringerne viser, at det er nødvendigt at have givet flere tilsagn, end der umiddelbart er udbetalingsmidler til, hvilket der er taget højde for særligt i LDP 2014-21. Samlet er der for LDP 2014-2021 og LDP22 en "sikkerhedsmargin" på knap 400 mio. kr., hvilket betyder, at programmet hjemtages fuldt ud, selvom udbetalinger for knap 400 mio. kr. annulleres.

- 34 Kommunikation mellem Landbrugsstyrelsen og støttemodtagere. L&F understreger behovet for en hurtig, relevant og konkret kommunikation til relevante støttemodtagere om alle kommende tilskudsordninger i landdistriktsprogrammet i 2022.

Landbrugsstyrelsen tager L&Fs bemærkning til efterretning. Landbrugsstyrelsen bestræber sig på at levere klar, effektiv og rettidig kommunikation til støttemodtagere og kunder.

- 35 Miljøteknologi. L&F er positive overfor, at tilsagnsrammen til miljøteknologi udvides med 80 mio. kr. Det bemærkes dog, at støttemodtagere fortsat ikke kan finde information om vilkår og fokus i Miljøteknologiordningen for 2022.

Der henvises til svar nr. 13.

- 36 Økologisk investeringsstøtte. L&F påpeger, ift. den udvidede tilsagnsramme, at man hellere så midlerne prioriteret til generiske udviklingsindsatser målrettet afsætning samt innovation og udvikling i den økologiske primærproduktion.

Der henvises til svar nr. 18.

- 37 Målrettet regulering. L&F bemærker, at der ikke længere afsættes 185 mio. kr. til målrettet regulering under landdistriktsprogrammet i 2025.

Det blev i forbindelse med politisk aftale af 4. oktober 2021 besluttet at finansiere indsatsen til målrettet regulering i 2025 med midler fra CAP2023-27.

- 38 Ekstensivering med slæt (satser). L&F bemærker, at satsen i landdistriktsprogrammet er sat til 3526 kr. L&F mener generelt, at satsen bør fastlægges ifm. udmøntningen via bekendtgørelse og ikke i det overordnede landdistriktsprogram. Det understreges, at satserne skal matche de reelle omkostninger samt ordningens øvrige vilkår.

Støttesatsen er fastsat ud fra rammerne i "Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug" samt på grundlag af beregninger fra Københavns Universitet, IFRO af ekstraomkostninger og tabt indtjening ved at indgå i ordningen. Støttesatser og deres beregningsgrundlag skal fremgå af landdistriktsprogrammet og godkendes af Kommissionen. På denne baggrund er det nødvendigt at fastsætte disse i landdistriktsprogrammet.

- 39 Ekstensivering med slæt. L&F noterer, at ordningen udvides til også at omfatte randarealer til ådale. Der ønskes en uddybning af denne ændring, herunder hvilke kortgrundlag der anvendes til udpegning samt, hvor mange hektar der ventes at blive omfattet som følge af denne udvidelse.

Ordningen ekstensivering med slæt har blandt andet til formål at sikre en gradvis udpining af kulstofrige omdriftsjorder forud for en permanent vådlægning. Mange af de kulstofrige jorder findes i ådale, og ved lavbundsprojekter vil randarealer, der støder op til de kulstofrige jorder, ofte blive inddraget i projektet. Derfor åbnes der for at gennemføre forberedende indsatser på både kulstofrige jorder og mineraljorder, der kan komme i betragtning til vådområdeprojekter.

Som kortgrundlag anvendes tørveudbredelseskortet tekstur2014, samt en ny ådals-kortlægning af Aarhus Universitet, som vil fremgå af Landbrugsstyrelsens Internet Markkort (IMK). Med udvidelsen til randarealer i ådale estimeres arealpotentialet for ordningen at øges med cirka en tredjedel. Det endelige arealpotentialer er under udarbejdelse.

- 40 Privat skovrejsning. Det fremgår af landbrugsaftale af 4. oktober 2021, at kommuner kan være støtteberettigede ansøgere under ordningen. L&F understreger i denne forbindelse, at landdistriktsprogrammet bør rettes mod private lodsejere frem for finansiering af kommunale udgifter. L&F mener, at kommunale ansøgere som minimum bør prioriteres efter alle kvalificerede ansøgninger fra private lodsejere er imødekommet.

Der er afsat 70 mio. kr. til ordningen privat skovrejsning i 2022. Jævnfør den politiske aftale er den årlige økonomiske tilsagnsramme på ordningen øget til 90 mio. kr. for perioden 2023-2027. Samtidig er der en forventning om, at kommuner bliver ansøgerberettiget i ordningens udmøntning fra 2023. Det

er endnu ikke besluttet, hvordan puljen skal fordeles mellem private og kommunale ansøgere.

- 41 Pleje af græs- og naturarealer. L&F bemærker, at der i programmets finansieringsplan er afsat 44,9 mio. kr. til pleje af græs- og naturarealer. Der ønskes en redegørelse for, hvad denne post dækker over.

Mankoen på 44,9 mio. kr. på budgettet til 2022, skal dække et merbehov for finansiering af nye 5-årige tilsagn på rammen for 2021. Tildeling af nye tilsagn for 2021-runden forventes at ske primo 2022.

Ved fastsættelse af budgettet til 2021 var der udsigt til, at nye tilsagn, som søges og starter i 2021, kun skulle gives for en 3-årig periode. Med en senere tilpasning til EU-Kommisisionens overgangsbestemmelser til den nye CAP-reform blev det muligt at give tilsagn for en 5-årig periode i 2021. Dermed opstod et behov for at øge rammen for 2021 med 44,9 mio. kr., som blev håndteret ved at afsætte beløbet på budgettet for 2022.

Rammen til finansiering af nye tilsagn, som søges og starter i 2021, består således af et samlet beløb på 112,2 mio. kr. (67,3 på budgettet i 2021 + 44,9 på budgettet i 2022).

De indkomne høringsvar har ikke givet anledning til ændringer i Landdistriktprogram 2022 eller i den gennemførte miljøvurdering.

4 Alternativer

I nærværende miljørapport betragtes 0-alternativet som det scenarie, hvor der ikke opnås politisk enighed om det foreslåede program, og der derved træffes beslutning om at videreføre tilskudsordninger og finansieringsplan fra det eksisterende program. Således er programmet vurderet i forhold til det eksisterende landdistriktsprogram 2021.

Der er i miljørapporterne ikke blevet belyst andre alternativer end 0-alternativet.

5 Overvågning og afværgeforanstaltninger

Det er blevet vurderet, at Landdistriktprogram 2022 i overvejende grad vil have positiv indvirkning på de undersøgte miljøfaktorer. Generelt er programmets ordninger udarbejdet under hensyntagen til, hvordan potentielt afledte og uønskede effekter kan undgås gennem indarbejdede afbødende tiltag. Aktiviteter og indsatser under programmet vil desuden i vidt omfang kræve tilladelser efter anden lovgivning ved etablering, og det må derfor forventes, at uønskede miljøpåvirkninger vil blive reguleret i den konkrete sagsbehandling af hvert enkelt projekt.

Det vurderes derfor, at vedtagelse af Landdistriktprogram 2022 hverken nødvendiggør særskilte afværgende foranstaltninger eller særskilt overvågning.